

Maria Angelidou

Mirtis: njeni životi

Priča na granici istine

Ilustracije: Georgios Dimitriou

Prevodilac: Ana Klikovac

Najveći broj priča koje su napisane za djecu temelje se na činjenici da su u „pričama“ i „bajkama“ dozvoljene laži. Laži u kojima, i veliki i mali, mogu slobodno da uživaju.

I mi se zaista zabavljamo (na poseban način), pretvarajući se da vjerujemo u stvari za koje veoma dobro znamo da se nisu dogodile, u događaje za koje dobro znamo da se nisu odigrali, u ljude za koje vrlo dobro znamo da nikada nisu postojali.

Mirtisini životi su suprotnost tom dogovorenom običaju, na kojem se temelji ideja o književnosti za djecu.

Jer je knjiga - Mirtis: njeni životi istorijska bajka. Bajka koja teži da saopšti istinu, ali da je saopšti uživajući u njoj, kao da je bila laž. Za nas, ljude 21 vijeka, mala jedanaestogodišnjakinja koja je živjela u Periklovoj Zlatnoj Atini prvo je predstavljala samo arheološko otkriće. Bilo je potrebno tri godine sistematskog i nadahnutog rada i potpunog entuzijazma da se rekonstruiše njeno lice, nakon čega je postala muzejski eksponat. I bio je potreban još toliki entuzijazam i ljubav da bi se zaokružila rekonstrukcija njene priče i da bi Mirtis postala bajka.

Malo toga znamo o Mirtis. Znamo samo da je umrla od velike epidemije u Atini 430-429. godine

p.n.e. Iste godine kad i Perikle i mnogi drugi Atinjani i Atinjanke. Znamo da je sahranjena u masovnoj grobnici zajedno sa 150 drugih koji su podlegli epidemiji, i da su njene kosti i lobanja izašle na svjetlo dana tokom iskopavanja na Kerameiku 1994. godine, dok su izvođeni radovi na atinskom metrou. Time se završava mala, „opipljiva“ istina koju znamo o Mirtis. Njeno lice, pogled, pa čak i ime, rekonstruisani su. Te rekonstrukcije bile su rezultat rada arheologa, istoričara i ljekara. Inspiracije, koje su našle uporište i narasle crpeći sigurno i plodno zemljište u pouzdanom naučnom saznanju.

Na isti način rekonstruisana je i njena životna priča. Utemeljena, ne na podacima o njenoj smrti, već o životu. Mirtis nas je začarala, zadobila naše saosjećanje i ljubav, ne zato što je umrla, ma koliko to bilo prerano, u svojoj jedanaestoj godini. Mirtis je pronašla put do našeg srca i obezbijedila sebi mjesto u njemu, jer je živjela! Jer je bila živa djevojčica, koja se igrala na istim mjestima na kojima i mi danas živimo. Gledala je istu svjetlost, govorila, pjevala i slušala priče na istom jeziku, priče koje i mi danas kroz nju živimo. Sve je to jedna istina, mnogo veća od istine o njenoj smrti.

Ovu istinu je dotakla bajka o Mirtis. Makar nam bila nepoznata priča o „stvarnoj“ Mirtis, o onoj koja je živjela živog lika i sa pravim imenom. Znamo mnogo o pričama koje je slušala, o pričama koje je gledala, koje je iz dana u dan živjela u Atini, jedinstvenoj, uzbudljivoj i značajnoj za onu epohu. Toličke priče ne mogu da stanu samo u jednu bajku.

Jer je Mirtis živjela u Zlatnoj Atini, u Atini okupanoj sjajem, osvijetljenoj idejama, razgovorima, statuama, pobjedama. U Periklovoj Atini, Sokatovoj, Aristofanovoj, Euripidovoj, Hipokratovoj, Herodotovoj, Tukididovoj, Fidijinoj, Ihtinovoj, Kalikratovoj... U Aspazijinoj i Alkibijadovoj Atini. U Atini sofista, filozofa, pjesnika i ratnih trijumfa. U jednoj Atini čija istorija više ne pripada samo nama, današnjim Atinjanima, odnosno današnjim Grcima, već cijelom svijetu. Mala Atinjanka danas je jedno od lica Milenijumskih ciljeva Ujedinjenih Nacija!

Krenuvši od tog zlatnog trenutka svjetske istorije, Mirtis je prošla put koji tada niko nije mogao da zamisli: i dok je djevojčica Mirtis prerano okončala svoj život u gradu koji su bili okupirali Spartanci, arheološko otkriće, izložba i bajka o Mirtis započinju jedno nevjerovatno putovanje. Putovanje koje danas i nama otvara nove puteve, puteve koje nismo mogli ni zamisliti.

[see sample pages of the book](#)